

נד.

האמור לעיל שייך במיוחד לתקופתנו זו – שהתקוה והאני מאמין בכל יום שיבוא היא ביתר שאת וביתר עז, ועד שנראה במוחש הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

* * *

המצוה שיש לה סגולה מיוחדת לקרב את הגאולה, היא, מצות הצדקה – „גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה”.

ומזה מובן שיש להוסיף עוד יותר במצות הצדקה, ומה טוב שההוספה בצדקה תהי' תיכף ומיד, כדי שגם הגאולה (שבאה ע"י מצות הצדקה) תבוא תיכף ומיד.

ובפרט שכיון ש„אין גו' אתנו יודע עד מה”², הרי יתכן שהדבר היחיד שחסר להבאת הגאולה אינו אלא נתינת מטבעות אחדות לצדקה!...

ובלשון הרמב"ם³ – פס"ד להלכה – „צריך כל אדם שיראה עצמו . . . וכן כל העולם חציו וזכאי וחציו חייב . . . עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה”, היינו, שפעולתו של יהודי אחד, מבוגר או ילד, שנותן פרוטה אחת לצדקה, גורמת לו ולכל העולם „תשועה והצלה” דגאולה האמיתית והשלימה.

(משיחת נר א' דחנוכה תשנ"ב – במעמד „פרסומי ניסא” עולמי)

- (1) ב"ב י"ד, א. וראה תניא פל"ז.
- (2) תהלים עד, ט.
- (3) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

וישב

י"ט כסלו

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ג
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק”

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה
מאתיים שנה להסתלקות-היולולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

וישב

„פרסומי ניסא“, צו מפרסם זיין באַ זיך און ביי אַנדערע, ובכל מקום ומקום – די נסים וואָס דער אויבערשטער טוט מיט אונז, וויסנדיק אַז דערמיט איז פאַרבונדן די גאולה האמיתית והשלימה!

(משיחות ש"פ וישב, כ"ג כסלו, מבה"ח טבת תשנ"ב)

דובר פעמים רבות לאחרונה, ובפרט בזמן האחרון, כי על פי כל הסימנים, הרי דורנו הוא הדור האחרון של הגלות, וממילא הדור הראשון של הגאולה, שהלא כבר סיימו את כל עניני העבודה וכבר עומדים מוכנים לגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

...על פי המדובר לעיל (וכמוה פעמים), שלפי כל הסימנים, כבר סיימו את כל הברורים, הרי מובן מדוע נמצאים אנו כבר בזמן הגאולה.

* * *

ועוד והוא העיקר: ההכרה וההודאה ונתינת השבח לה' על הניסים שהוא עושה, נוסף על היותם ענין של הכרת טובה – ה"ז גם נוגע לביאת משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה, כפי שהגמ' אומרת¹: "ביקש הקב"ה לעשות חזקי' משיח... אמרה מידת הדין לפני הקב"ה... חזקי' שעשית לו כל הניסים הללו (שניצל מסנחריב ונתרפא מחליו)² ולא אמר שירה לפניך תעשהו משיח".

על פי זה מובן בעניננו, שפרסומי ניסא של הניסים שעושה הקב"ה בזמננו, הרי זה נוגע להבאת הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש!

ומזה – הוראה עיקרית:

מאחר שנמצאים כבר לאחר (סיום) כל הענינים, והגאולה עדיין לא באה – דבר נכון ביותר הוא לעסוק בענין של "פרסומי ניסא", לפרסם לעצמו ולזולתו, ובכל מקום ומקום – את הניסים שהקב"ה עושה עמנו, מתוך ידיעה שבוה קשורה הגאולה האמיתית והשלימה!

ארציים: חלום אחד היה על סוג ה"חי" (פרות), והשני – על סוג ה"צומח" (שבלים), אבל לעניני שמים לא היתה לפרעה כל שייכות. בעניני ארץ גופא היה אצל פרעה הסדר של: "פוחת והולך"³ – תחילה החלום על הפרות ואחר כך על השבליים⁴. אבל אצל יוסף היה הסדר של "מעלין בקדש"⁵, תחילה החלום בעניני ארץ ואחר כך על "השמש והירח ואחד עשר כוכבים".

זהו ההבדל הכללי בין יהודי ולהבדיל, אינו יהודי. יהודי גם בהיותו בעולם הזה, יש לו קשר עם שני עולמות, לא רק עם גשמיות העולם הזה, אלא גם עם רוחניות העולם הבא. כפי שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר (בעת שהיה אסור ברוסיה בשנת תרפ"ז – כשאחד החוקרים, איים עליו באקדח): אלו שיש להם אלילים רבים ועולם אחד פוחדים מאקדח; אבל למי שיש א"ל אחד ושני עולמות אין לו ממה לפחד⁶. אין הכוונה שלייהודי יש שני עולמות בשני זמנים נפרדים, אלא גם כשהוא בעולם הזה הוא קשור עם עולם נעלה ורוחני. וקשר זה הוא מלמטה למעלה: "סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה" – "סלם", עבודת הסולם של היהודי מתחילה מענינים פחותים "ארצה", ומזה הוא מתעלה ומגיע עד למדרגות רוחניות הגבוהות ביותר – "השמימה".

ג. כל עניני התורה הם בדיוק וכל פרט מהם משמש הוראה⁶ בעבודה. ומובן, שזה שבפשוטות משמעות שני החלומות שוה, אף

א. בתחילת פרשת השבוע (וישב) מסופר על שני החלומות שחלם יוסף, שמשמעות שני החלומות היתה דומה. שניהם רמזו לכך שיוסף ימשול על אחיו והם ישתחוו לו. (בחלום השני נוסף, שגם "השמש והירח", יעקב ובלהה ישתחוו לו – ולא רק אחד עשר הכוכבים, האחים, כמו בחלום הראשון). גם אצל פרעה מסופר (בפ' מקץ) על שני חלומות שחלם, וגם אצלו היו שני החלומות באותה משמעות. אבל שם, אצל פרעה, נותנת התורה טעם "ועל השנות החלום", כי "ממהר האלקים לעשותו". לעומת זאת אצל יוסף אין התורה נותנת כל טעם מדוע חלמו חזר ונשנה. ואף שבחלום השני נוסף כנ"ל הרמז על כך שגם יעקב ובלהה ישתחוו ליוסף, כאמור לעיל, אך אין זה טעם מספיק להשנות החלום, שהרי היה אפשר לרמזו זאת ליוסף בחלום הראשון. ומובן מכך, שאף שתוכן שני החלומות היה שוה, הרי הם מרמזים על שני ענינים שונים.

וצריך להבין, מה הם שני הענינים השונים שבחלומות אלה ומיה הוראה מהם עבורנו, כי, כמדובר כמה פעמים, הרי "מעשה אבות" – שבזה נכללים גם המאורעות של יוסף, שהרי המשיך ופעל בעולם, בעולמות ב"ע, את עניני יעקב, כמו שכתוב: "אלה תולדות יעקב יוסף"¹ – הם סימן (והוראה) לבנים².

ב. ההבדל בין שני חלומותיו של יוסף הוא: החלום הראשון היה בקשר לדברים ארציים, "והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה", והחלום השני – על "השמש והירח ואחד עשר כוכבים", עניני שמים.

אצל פרעה היו שני החלומות בדברים

(3) השייכות בוה גם לחנוכה (שחל בפ' וישב מקץ) – ראה שבת כא, ב. בדרושי תנוכה (בתו"א וכו').
(4) הביאור בוה, וכן בשאר פרטי החלומות דפרעה – ראה להלן פ' מקץ.
(5) ראה ספר השיחות תש"א ע' 15.
(6) זח"ג נג, ב.

(1) ראה ביאורי הוהר ר"פ ויחי (ל, א ואילך). אוה"ת ד"ה בן פורת יוסף (שפ"ו, א) ובכ"מ.
(2) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 11 הערה 6.

נה.

מ'האָט גערעדט מערערע מאָל לאַחרונה און בפרט אין דער לעצטער צייט, אַז לויט אַלע סימנים איז אונזער דור דער לעצטער דור פון גלות ובמילא דער ערשטער דור פון גאולה, וואָרום מ'האָט שוין פאַרענדיקט אַלע עניני העבודה און מ'שטייט שוין גרייט צו דער גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו ותיכף ומיד ממש.

. . . ע"פ המדובר לעיל (וכמה פעמים), אַז לויט אַלע סימנים האָט מען שוין פאַרענדיקט אַלע בירורים, איז מובן פאַרוואָס מ'האָלט שוין באַ דער גאולה.

* * *

ועוד והוא העיקר: די הכרה והודאה ונתינת שבח לה' אויף די נסים וואָס ער טוט, איז נוסף אויף אַן ענין של הכרת טובה – איז דאָס נוגע צו ביאת משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה, ווי די גמרא זאָגט: „ביקש הקב"ה לעשות חזקי' משיח . . אמרה מדת הדין לפני הקב"ה . . חזקי' שעשית לו כל הנסים הללו (שניצל מסנחריב ונתרפא מחליו) ולא אמר שירה לפניך תעשהו משיח" .

עפ"ז איז מובן בעניננו, אַז פרסומי ניסא פון די נסים וואָס דער אויבערשטער טוט בזמננו – איז נוגע צו ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש!

דערפון האָט מען אַרויס אַ הוראה עיקרית:

וויבאַלד מ'האָלט שוין נאָך אַלע ענינים, און די גאולה איז נאָך ניט געקומען – איז אַ דבר נכון ביותר צו טאָן אין דעם ענין פון

שיחות וישב לקוטי

השם" שאלו הרבי שוב: "ולשם מה אכלת?" עונה בן ציון: "כדי לחיות". "ולשם מה אתה חי?" שאלו הרבי. ענה בן ציון: "כדי שאוכל להיות יהודי ולעשות את רצון ה', ותוך כדי כך נאנח המשרת. אחר כך אמר הרבי מהר"ש לבניו: רואים הנכם, יהודי, בטבעו, אוכל כדי לחיות, וצריך לחיות כדי שיוכל להיות יהודי ולקיים את ציווי ה', ועוד גם נאנח, הוא חש שעדיין אין זה מתוך אמת טהורה".

וכיון שיש ליהודי בכל דבריו הגשמיים כוונה ורצון לרוחניות, נעשים הם אכן רוחניות, כמאמר הבעל שם טוב: "במקום שרצונו של אדם – שם הוא עצמו"¹¹.

ד. זהו בנוגע לשני חלומות-יוסף בכללות. אך מהי ההוראה מהפרטים השונים בשני החלומות?

חלומו הראשון של יוסף מתחיל: "והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה", חלומות יוסף מתחילים מיד עם עבודה. לא כמו בחלומות פרעה שאין שם עבודה כלל.

והרי זהו ההבדל הכללי בין קדושה ו"קליפה": "קליפה" אינה דורשת עבודה: "אשר נאכל במצרים חנם", – במצרים, בקליפה, ניתן אוכל "חנם" ללא עבודה של מצוות¹²; אבל בקדושה אין "נהמא דכסופא" (לחם חנם), כל המשכה והשפעה מלמעלה באה רק על ידי עבודה. וזוהי ההוראה לאדם מישראל, שמיד בתחילת דרכו ב"סלם", צריכה להיות העבודה בעניני ארץ, "מוצב ארצה" (כבחלום הראשון של יוסף), עד שבא לעניני שמים, "וראשו מגיע השמימה" (כבחלום השני של יוסף).

ה. במה מתבטאת העבודה? – "מאלמים אלמים". השבלים שמהם קושרים את

שדנים בשני עולמות שונים של ארץ ושמים – הרי זו הוראה ליהודי שעליו לעשות משני העולמות – גשמיות ורוחניות – דבר אחד: לא זו בלבד שהגשמיות של יהודי אינה צריכה להפריע לרוחניות אלא שצריכה גם לסייע בעבודה, עד שהגשמיות תהפוך לרוחניות⁷.

(מה שנאמר בזוהר⁸ "תוקפא דגופא חולשא דנשמתא" שתוקף הגוף הוא חלישות הנשמה, אין הכוונה לבריאות הגשמית של הגוף, אלא לתוקף התאוות והרתחה בעניני הגוף. אבל בריאות הגוף עצמה הרי אדרבה, הכרחית היא לעבודת השם, כדברי הרמב"ם⁹: "היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא").

ענין זה, שכל הענינים הגשמיים כמו אכילה, שתיה וכל חייו הם לשם רוחניות, לשם עבודת ה', הוא בטבעו של כל יהודי, אפילו באנשים פשוטים, וכידוע הסיפור¹⁰ על כ"ק אדמו"ר מהר"ש (בקשר לויכוח של הרבי נ"ע (כ"ק אדמו"ר מהורש"ב) עם אחיו רז"א, כשהיו עדיין ילדים קטנים, בדבר מעלתו של היהודי על אינו יהודי): הרבי מהר"ש שאל את בן ציון המשרת: "בן ציון האכלת?" ענה המשרת: "כן". שאלו הרבי מהר"ש: "אכלת טוב?" ענה: "מה פירוש היטב, שבע ברוך

(7) עייג"כ 'היום יום' כו אלול.

(8) ראה זח"א קפ, ב. שם קמ, ב. ד"ה ויאמר משה תש"ט.

(9) רמב"ם הל' דיעות רפ"ד. כן הוא בכל דפוסי הרמב"ם שראיתו והל' צ"ע. ולכאורה ברור, אשר יש כאן השמטת המדפיסים הראשונים (ונמסכו אחריהם המו"ל שלאח"ז מבלי לשים לב לזה. ובפרט ששבהל' דיעות מעטים המעיינים) וצ"ל: מדרכי עבודת השם הוא. ובא בהמשך למשי"כ שם בסוף פרק שלפני זה: ישים על לבו שיהא גופו שלם וחזק כדי כו' נמצא המהלך בדרך זה כל ימיו עובד את ה' תמיד כו' שיהל' גופו שלם לעבוד את ה' כו'. וע"ז כותב וממשיך ברפ"ד: הואיל (כפי שביאר לעיל) והיות הגוף בריא ושלם מדרכי עבודת השם הוא כו', או שצ"ל: מדרכי ידיעת השם הוא – וע"פ מה שמסכים שם ומביא ראי': שהרי כו' שייכן או ידע מידענת הבורא. – ולא מצאתי במפרשי היד שיעמדו ע"ז (ממכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א).

(10) לקו"ד ע' תכא. קובץ מכתבים ע' 216 (נדפס בסוף תהלים אהל יוסף יצחק).

(11) מים רבים תרלו' פק"ג. ס' המאמרים – קונטרסים ע' 818. לקו"ד ע' 226. לקו"ש [המתורגם] ח"א ע' 57.
(12) ספרי במדבר יא, ה. הובא ברש"י שם. ובפרט לש"ס דילן (יומא עה, א) "מהפקירא". וראה ג"כ זח"ב קב, א.

בי"ט כסלו דשנה זו מלאו קצ"ב שנה להגאולה די"ט כסלו בפעם הראשונה (ה'תקנ"ט-ה'תנש"א), שמספר קצ"ב הוא (א) אותיות „קבץ“, שמרמז שכבר נסתיימהי העבודה דזמן הגלות בקיבוץ ואסיפת הניצוצות (שבשביל זה הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות) שבכל העולם כולו (עם כל פרטי השינויים שבהם – קבץ שנה, מלשון שינוי, שכוללת כל השינויים האפשריים¹¹), וגם (ב) „קצב“ – מלשון קצבה והפסק, ו„קצב שנה“, קצבת זמן, היינו, שכבר נפסק ונקצב ונסתיים הזמן (וכל עניני העבודה שפעלו בזמן זה) דהפצת המעיינות חוצה שהתחיל בי"ט כסלו לפני קצ"ב שנה, ומוכנים כבר לקיום ההבטחה שכשיפוצו מעינותיך חוצה אתי מר דא מלכא משיחא.

וזהו א' הטעמים להדפסת ספר התניא (תושב"כ¹² דתורת חסידות חב"ד) בהוצאה חדשה (ובפורמט גדול) וחלוקתו לכאור"א מהאנשים והנשים והטף בקשר ובשייכות ל„חג הגאולה י"ט כסלו קצב שנה"¹³ – כדי להדגיש בפועל ובגלוי לעיני בשר שלימות העבודה דיפוצו מעינותיך חוצה במשך קצב שנה, סוף זמן הגלות, „קץ הימים“ („קץ דשמאלא“, סוף הגלות), ותיכף ומיד באים ל„קץ הימין“ (קץ הגאולה).

(משיחות ש"פ וישב, כ"א כסלו תנש"א)

10 „קבץ“ – לשון עבר, ולא „קובץ“ (בתוספת וא"ו) בלשון הווה (שיכול להמשך עוד ו' חדשים).

11 עבוה"ק ח"ד פ"ט. אוה"ת מקץ שלח, סע"ב. ועוד.

12 ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' רסא ואילך. וש"נ.

13 כפי שנדפס ע"ג השער דספר התניא.

14 ראה זח"א נד, סע"א. ר"פ מקץ. איכ"ר פ"ב, ו – הובא ונת' באוה"ת ר"פ מקץ.

בפנימיות הענין, הרי גם לפני העבודה של „מאלמים אלמים“ ישנה ה"תשתחווין לאלומתי", ההתבטלות לצדיק הדור; שכן זה עצמו שיהודי יכול לעבוד „בתוך השדה“, זהו על ידי ביטול פנימי שיש לנשמה כלפי יוסף הצדיק¹⁹. אבל מבחינת סדר העבודה של היהודי מלמטה למעלה צריכה תחילה לבוא המדרגה התחתונה של „מאלמים אלמים“ ואחר כך לבטל את ה"אלומה", לנשיא – ו"תשתחווין לאלמתי".

1. ברם לאחר כל העבודה הרי הוא נמצא עדיין „בתוך השדה“, בדרגא של „מוצב ארצה“ (חלומי הראשון של יוסף). ואילו הכוונה היא, לצאת לגמרי מהגבלות הגוף ונפש הבהמית, שזהו אמיתית הענין של (כל ימיו ב)תשובה כמבואר בלקוטי תורה²⁰, שפנימיות הענין של תשובה היא „ההרהר תשוב אל האלקים אשר נתנה“²¹ שנשמת היהודי תשוב אל ה' ותהיה באותה דרגא כפי שהיתה בטרם ירדה לגוף (אין הכוונה ח"ו שתצא מהגוף ונפש הבהמית, כי אם שגם בהיותה כאן למטה בגוף לא יעלים הגוף כלל), שלשם כך היתה כל ירידת הנשמה למטה: שגם בהיותה בגוף תוכל להתאחד עם הקב"ה „אשר נתנה“, כפי שהיתה לפני הירידה.

וזהו ענינו של החלום השני, שבו מדובר רק בעניני שמים. מה"שדה" הוא כבר יצא; הוא השלים את עבודתו בענינים הארציים. לכן אין נזכר כאן, בחלום זה, עבודת „מאלמים“, אסיפת דברים נפרדים, כי עבודה זו כבר נעשתה. עבודתו עתה היא רק בעניני שמים, בענינים רוחניים – „ההרהר תשוב אל האלקים אשר נתנה“.

אלא שהעבודה של ביטול הציור הפנימי אל נשיא הדור נשנית גם בחלום השני –

19 עיין תניא שם. ד"ה באתי לגני תשי"ב בסופו.

20 ר"פ האיניו.

21 קהלת יב, ז.

האלומים, כל אחד מהם צומח לחוד ובגומא נפרדת והם חלוקים זה מזה. ועבודת האדם היא ללקטם ולאחדם ל"אלמים"¹³. היכן מקום העבודה? – „בתוך השדה“. וזו היא ההוראה: נשמת היהודי יורדת למטה ל"שדה", עולם הזה, שהוא מקום של פירוד¹⁴, של קליפות וסטרא אחרא („עשו איש שדה“), היא מתלבשת בגוף ונפש הבהמית, שהם יש ומציאות לעצמם – והעבודה היא ב"שדה", לבטל את הישות והפירוד הנובעת מן הגוף ונפש הבהמית, ולאסוף ולאחד את כל כוחותיו לעבודת ה' – „מאלמים אלמים“.

לאחר עבודה זו של „מאלמים אלומים בתוך השדה“ צריכה לבוא העבודה של „תשתחווין לאלמתי“, ההשתחוויה וההתבטלות ל"אלומה" של יוסף הצדיק. כל בני ישראל הרי מהווים „קומה שלימה“¹⁵. וכשם שבמבנה גוף היהודי, צריכים כל האברים להיות בטלים ל"תלת שליטין"¹⁶ (מוחא ליבא וכבדא – שלושת ראשי האברים, מוח לב וכבד שליטי הגוף) ובעיקר צריך להיות הביטול של כל האברים אל הראש, שדוקא אז הוא גוף בריא; כך הוא גם ב"קומה שלימה" של כלל ישראל. אין די בכך שהוא עושה את עבודת „מאלמים אלמים“, שמבטל את כחות הגוף ונפש הבהמית ומאחד אותם לעבודת ה'; לאחר שהוא נעשה ל"אלומה" (ציור של עבודה), עליו להיות בטל ל"אלומה" של יוסף הצדיק, לרבי, נשיא הדור, שהוא ראש קומת ישראל¹⁷, הנותן הוראות ומנהיג את כל ישראל, כשם שהראש מנהיג את כל אברי הגוף¹⁸.

13 ראה ג"כ תו"א כח, א.

14 ראה ד"ה ואם בשדה – תקס"ב לרבנו הוקן. אוה"ת

ד"ה ויגדלו הנערים קלט, ב.

15 לקו"ת ר"פ נצבים.

16 זח"ב קנב, א. וראה תורת שלום ע' 120 ואילך.

17 ראה סה"מ התש"י ע' 254.

18 ראה תניא פ"ב. וע"ד המבואר בתו"א ותו"ח שם,

ובעבודה הוא ענין בירור ראשון ובירור שני.

הוספה

בשורת הגאולה

ח.

„אלה תולדות יעקב יוסף“ – רומז על ההוספה בהתגלות והפצת תורת חסידות חב"ד ע"י רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו של רבינו הזקן, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יוסף שבדורנו, שאצלו היתה הדגשה מיוחדת בהענין ד' יוסף ה' לי בן אחר²², לעשות מ"אחר" „בן“, ובהדגשה יתירה בבואו לחצי כדור התחתון (ע"ד וכדוגמת ירידת יוסף למצרים), שע"ז נעשה הגילוי דתורת החסידות (ביחד עם הפצת התורה והיהדות) בכל העולם כולו, גם בתחתון שאין תחתון למטה ממנו.

ובזה ניתוסף עוד יותר באופן ד' „פרצת עליך פרץ“ – במשך הארבעים שנה שבהם „קאי איניש אדעתי דרבי“²⁵, באופן ד' „לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע“ – שהפצת המעיינות חוצה נעשית באופן ד' „ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה“²⁷, עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל, פריצת כל הגדרים, שלכן, מוכנים כבר לביאת משיח צדקנו, „פרץ זה משיח, שנאמר עלה הפורץ לפניו“.

* * *

- (1) וישב לו, ב.
- (2) ויצא ל, כד.
- (3) ראה אודות עה"פ.
- (4) וישב לח, כט.
- (5) ע"ז ה, רע"ב.
- (6) תבוא כט, ג.
- (7) ויצא כח, יד.
- (8) מיכה ב, יג.

(9) אגדת בראשית ספס"ג. וראה גם ב"ר ספפ"ה (ובפרש"י): „זה רבה על כל הפריצים ממך יעמוד (משיח שנאמר בו) עלה הפורץ לפניו“.

לקוטי

„ואחד עשר כוכבים (גם בדמות של כוכבים) משתחווים לי“; שלא נחשוב, שהביטול הפנימי ליוסף נדרש רק כשהעבודה נעשית „בתוך השדה“, במקום של פירוד, שם צריכים להזהר שלא תהא יניקה לקליפה; אבל כשעוסקים רק בעניני שמים, אין כביכול הכרח לביטול זה – על כך באה ההוראה שבחלום השני: „ואחד עשר כוכבים משתחווים לי“, שהשתחוווא והביטול ליוסף הצדיק מוכרחים להיות אפילו כשמגיעים לעבודה הנעלית של „וראשו מגיע השמימה“.

ז. ואלו הם הנקודות היסודיות שאנו למדים מחלומות יוסף הצדיק: לכל לראש צריכה להיות עבודה. רק היא הסולם שבו מסוגל יהודי להתעלות ולהתקשר עם הקב"ה. אין לחשוב, שכיון שכל ישראל הם „בני מלכים“²², או, יותר מזה, כמו שנאמר לפעמים²³, „מלכים“ הם, אין נדרשת מהם כל עבודה. באה ההוראה האמורה, שכל ההשפעות של קדושה באות רק על ידי עבודה. אלא כיון שמדובר במלכים, נחשבת

שיחות

וישב

כל פעולה קטנה שלהם עבודה שלימה, והקב"ה ישלם להם „כסעודת שלמה בשעתו (כשהיה מלך)“ ועוד יותר מזה. אך עבודה חייבת להיות. וכאשר תהיה יגיעה בעבודה – „יגעת“, יגיעו אז למדריגות כאלו שכלל לא חשבו עליהם – „ומצאת“²⁴ (כמצאיה שמוצאים אותה בהיסח הדעת), כלומר הרבה יותר מכפי יגיעתו – עבודה, עד שיגיעו ל„וראשו מגיע השמימה“.

ההוראה השניה היא, שבכל סוגי העבודה צריכה להיות ההתבטלות לראש ומנהיג ישראל – בכל דרגא בה עומדים.

וכאשר יהיה ה"בטל רצונך", יבטל הקב"ה „רצון אחרים מפני רצונך“²⁵, שיתבטל „רצון אחרים“, לשון רבים, ההעלמות של עולם הזה – הנותנות מקום לטעות ולחשוב שישנן ה"ו שתי רשויות, כפי שנאמר: „נעשה“ לשון רבים „הרוצה לטעות וכו“²⁶ – ועל ידי זה נעשים כלי מתאים לקבלת כל ההשפעות של יוסף הצדיק יסוד עולם.

(משיחות ש"פ וישב תש"כ)

24 מגילה ו, ב.
25 אבות פ"ב מ"ד.
26 ב"ר פ"ח, ח.

22 שבת סז, א וש"ג. זח"א כו, ב.
23 ברכות ט, ב. הקדמת ת"ז (א, ב) וראה שבת נט, ב: מידי דהוה אאבנט של מלכים.

א. בין הענינים שדיבר כ"ק מו"ח אדמו"ר בקשר ל"ט כסלו, אמר: "י"ט כסלו הוא זמן לידתו של חסיד, י"ט כסלו הוא הברית". ביאור השייכות של ברית מילה ל"ט כסלו, יובן על פי המוסבר* שבמצות מילה ישנן שלשה ענינים, א) פטולה של מילה, עצם המילה, ב) שהאדם נהיה ונשאר מהול, ג) נעשה אינו ערל, וכפי שנתבאר, ישנם אופנים בהם יש רק שנים מתוך שלושת הפרטים, וההלכה היא שאו יש לקיים גם את הפרט השלישי.

כמו כן נתבאר הרמז של שלושה פרטים אלו בעבודת האדם: "מהול" פירושו שהטוב שבנשמה נחשף ונתגלה – "ועשה טוב"; "אינו ערל" – לא להיות תחת שליטת הערל – יצר הרע² – "סור מרע", ששני פרטים אלו באים דוקא על ידי עבודה – פעולת המילה.

על פי זה יובן פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר, ש"ט כסלו הוא ענין ברית מילה, כי י"ט כסלו הוא הזמן שבו נתגלה נצחונה ופדייתה בשלום של תורת חסידות חב"ד ויום זה הוא ראש השנה לחסידות³ – ושלשה הפרטים האמורים לעיל של מצות המילה בעבודה הם מן העיקרים בשיטת חסידות חב"ד:

חסידות חב"ד דורשת, שהאדם ישיג את כל עניני הטוב על ידי עבודה, ולא להסתפק בטוב שיש לו ממילא. כהסיפור הידוע⁴ על חסיד שביקש מהרבי בעל הצמח צדק, שיברך את נכדו בכח זכרון טוב: "שיזכור כל מה שיראה וישמע אצל הרבי ואצל חסידים,

ובמילא יהיה ירא שמים". והשיבו אדמו"ר הצמח צדק: "זה למעלה מיובל שנים שהסבא (אדמו"ר הזקן), חותני (אדמו"ר האמצעי) ואני עמלים שחסידיים יהיו יראי שמים מתוך עבודה ולא יראי שמים בדרך ממילא".

וזה מן ההבדלים העיקריים בין שיטת חב"ד לשיטת פולין⁵. חב"ד דורשת לא להסתמך על עבודת הצדיק, שבעבודתו ירומם את החסידים ובכך די, אלא כל אחד צריך וחייב להתייגע בעצמו בעבודת ה' ביגיעת בשר ויגיעת נפש, כמו שכתוב⁶: "כי אדם לעמל יולד" – וזוהי פעולת המילה בעבודה.

חסידות דורשת, להפיץ יהדות ותורה בכל מקום ולתור אחר עשיית טובה ליהודי אחר, כפתגם כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע⁷: "חסיד הוא זה המתמסר לדרוש טובת זולתו" וזהו הענין של להיות מהול בעבודה, לב (מקום כל המדות) מהול, לב טוב, שהטוב העצמי יתגלה, לעשות גם עבור הזולת.

ענין החסידות הוא לשנות את טבעיות המדות העצמיות, כלשון אדמו"ר הזקן⁸: "כל ענין החסידות לשנות טבעי מדותיו" – וזהו פירוש "אינו ערל", להסיר את הטבע הבא בתולדתו.

ב. נקודה עיקרית נוספת במצות מילה – נתבארה^{1*} – שקדושת הנשמה, הקשר של יהודי עם הקב"ה, נכנסת אל הגוף בפנימיות על ידי מצות מילה. לפיכך פוסק אדמו"ר

(5) לקו"ד ע' 282.

(6) איוב ה, ז.

(7) ספר השיחות קייץ ה'ש"ת ע' 32 וע' 33. וראה ג"כ פתגם כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (הובא בשיחת ג' תמוז תש"א ונתבאר בשיחת י"ג תמוז תשכ"ב): א חסיד אין א לאמטערנשטיק (=חסיד הוא פנסאי).

(8) לקו"ד ע' נו.

(1) לקו"ד ע' 976.

(1*) ראה לקו"ש ח"ג פ' לך ובהמצוין שם.

(2) סוכה נב, א.

(3) אגה"ק של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, ד' ט"ז כסלו תרט"ב. פאקסמיליא מהאגרת נדפסה בקונטרס ומעין ע' 17.

(4) ספר השיחות קייץ ה'ת"ש ע' 57.

הזקן⁹, שמצות המילה היא תחילת "כניסת נפש הקדושה" בילד יהודי, ש"כניסה" משמעותה כניסה באופן פנימי. ומטעם זה מעת הברית הילד הוא בא לעולם הבא¹⁰.

וגם נקודה זו היא מהעיקרים בחסידות חב"ד: "חב"ד דורשת פנימיות"¹¹. היינו שכל שלושת הענינים האמורים לעיל הרמוזים במצות מילה, אינם צריכים להעשות באופן מקיף, באמונה בלבד, כי אם גם באופן פנימי, בחכמה בינה דעת (חב"ד) של נפש האלוקית, עד שיכללו גם את שכל נפש הבהמית והמוח הגשמי של הגוף – שזהו פירוש כניסה (בפנימיות) של נפש דקדושה בגוף הגשמי.

(9) סוף סימן ד' במהדו"ב.

(10) סנהדרין קי, ב. וכן משמע בשו"ע יו"ד סי' רס"ג. ואף שהרמ"א ואדמו"ר באו"ח (סי' קכ"ד) פסקו כהדעה (סנהדרין שם) משהתחיל לענות אמן, י"ל, שהדעות שבגמרא שם, אף שנאמרו בלשון מחלוקת, לא פליגי, (וע"ד שמצינו בלקו"ת ס"פ קרח ובקונטרס ומעין מאמר כב, פ"ג) כי מדברים במדריגות שונות בעוה"ב.

(11) לקו"ד ע' 546.

ג. על אף שבשעת ברית המילה היא רק התחלת הכניסה, הרי לפי מאמר רו"ל¹²: "שכל התחלות קשות", יש לומר, שבכניסת נפש דקדושה של שעת המילה ישנו כח ויתרון¹³ שאינם מצויים במדריגת הכניסה שבא על ידי חינוך של ילד לתורה ומצוות ואולי גם אינם נמצאים בגמר ועיקר הכניסה של נפש דקדושה בעת הבר מצוה.

ויהי רצון שבימים אלו לפני י"ט כסלו, שהם בדוגמת הלידה וימי הכנה לברית, תהיה ההכנה המתאימה לפעולות בנוגע ללימוד החסידות והתנהגות בדרכי החסידות, וכל זה – מתוך שמחה וטוב לבב.

(משיחת י"ט כסלו)

ומכתב י"ב כסלו תשכ"ב)

(12) מכילתא יתרו יט, ה. הובא ברש"י שם. תוס' ד"ה פסיעה תענית י, ב.

(13) ראה לקו"ת נשא, כט, א. נדרים לא, ב. ושם. לקו"ת עקב טו, ב"ג.

לזכות

כ"ק אדונו מורנו זרבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד